

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 108)
forbrugerministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres
stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	29. oktober 1999

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 5. november 1999 - dagsordenspunkt rådsmøde (forbrugerministre) den 8. november 1999 - fremsendes vedlagt Erhvervsministeriets notat over de punkter, der forventes optaget på dagsordenen for rådsmødet.

28. oktober 1999 Sag 95-812-15/HEIEM0263

Rådsmøde (Forbruger) den 8. november 1999

1. Direktivforslag om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser

KOM(1999)385 _____ . 2

2. Gennemførelse og håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen

i medlemslandene af visse direktiver, herunder især Timeshare

og pakkerejsedirektivet _____ . 11

3. Forbrugernes klageadgang til domstolene _____ 14

a) Opfølgning på Kommissionens meddelelse om principperne

for udenretlig tvistbilæggelse, KOM(96)13 og KOM(98)198____. 14

b) Information fra formandskabet om udkommet af Det Europæiske

borgernes klageadgang til domstolene17

4. Fødevarerikkerhed 20

a) Informationskampagne om fødevarerikkerhed i medlemslandene20

b) Seminar om "Europæiske levnedsmidler 2000" i Helsingfors

den 23. og 24. september 1999 21

c) Udveksling af synspunkter 22

5. Beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med

nødvendighedstjenester. Åben debat23

1. Direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser, KOM(1999)385

(Nyt notat)

Resumé

af vedlagte aktuelle notat vedrørende direktivforslaget om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser m.v. (KOM (1998) 468 endelig udgave).

Direktivforslaget om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (forbrugerministre) den 8. november 1999 med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

Det er hensigten, at direktivets skal supplere det generelle fjernsalgsdirektiv, som ikke gælder finansielle tjenesteydelser.

Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag, som bl.a. indeholder tre alternative løsninger på spørgsmålet om harmoniseringsgraden: 1) sædvanlig minimumsharmonisering, 2) totalharmonisering, dog med undtagelse af regler om oplysningspligt, der er dækket af andre EU-regler med en minimumsklausul (f.eks. kreditaftaledirektivet) og 3) totalharmonisering, dog med undtagelse af reglerne om oplysningspligt.

Sagen forventes drøftet på et møde i COREPER den 4. november 1999.

Indledning

Dette nye notat afløser aktuelt notat fremsendt til Europaudvalget den 31. marts 1999. Notatets pkt. 3 svarer i det væsentlige til pkt. 3 i det grundnotat om forslaget, som er fremsendt til Europaudvalget den 21. januar 1999.

1. Baggrund og indhold.

1.1. I 1997 vedtog Rådet og Parlamentet et direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler om fjernsalg (97/7/EF). Fjernsalg af finansielle tjenesteydelser er undtaget fra dette direktiv, der skal være gennemført i medlemslandene i år 2000.

I Kommissionens meddelelse om "Finansielle tjenesteydelser: Øget forbrugertillid" (KOM(97)309) - som var en opfølgning af grønbogen "Finansielle tjenesteydelser: opfyldelse af forbrugernes forventninger" (KOM(96)209) - anførte Kommissionen, at man ville fremsætte et direktivforslag om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Direktivforslaget skulle være et supplement til det generelle fjernsalgsdirektiv, jf. ovenfor, men tilpasset de særlige forhold, der gør sig gældende ved aftaler om finansielle tjenesteydelser.

Kommissionen præsenterede direktivforslaget for Rådet (forbrugerministre) den 3. november 1998.

Direktivforslaget er fremsat med henvisning til hjemlen i Traktatens artikel 100 A, jf. artikel 189 B, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal (fælles beslutningstagen).

Direktivforslaget har herefter været drøftet på en række møder i Rådets arbejdsgruppe.

Indholdet af Kommissionens oprindelige forslag er beskrevet i det aktuelle notat af 31. marts 1999.

På rådsmødet (forbrugerministre) den 13. april 1999 var der en orienterende debat om nogle af de spørgsmål, som forslaget regulerer.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg har den 29. april 1999 afgivet en udtalelse om direktivforslaget.

Europa-Parlamentet vedtog den 5. maj 1999 en udtalelse om direktivforslaget, jf. pkt. 6 nedenfor.

Kommissionen fremlagde den 23. juli 1999 et ændret forslag på baggrund af Rådets tilkendegivelser og Parlamentets udtalelse (KOM(1999) 385 endelig udgave).

Forslaget er herefter på ny blevet drøftet på møder i Rådets arbejdsgruppe, og formandskabet har fremlagt en række kompromisforslag.

Formandskabet har senest den 21. oktober 1999 fremlagt et samlet kompromisforslag, som er blevet drøftet på et møde i COREPER den 27. oktober 1999.

På rådsmødet (forbrugerministre) den 8. november 1999 er direktivforslaget sat på dagsordenen med henblik på fastlæggelse af fælles holdning.

1.2. I forhold til Kommissionens oprindelige forslag er bl.a. bestemmelserne om betænkningstid udgået af formandskabets kompromisforslag. Der skal i stedet gælde en generel fortrydelsesret med visse nærmere angivne undtagelser.

Kompromisforslaget indeholder tre alternative løsninger på spørgsmålet om minimums- eller maksimumsharmonisering.

Alternativ nr. 1) indeholder en sædvanlig, generel minimumsklausul, hvorefter medlemsstaterne kan gennemføre eller opretholde strengere bestemmelser med henblik på beskyttelse af forbrugerne.

Efter alternativ nr. 2) skal direktivet kun i meget begrænset omfang kunne fraviges i national ret, navnlig hvis fravigelsen vedrører omfanget af den erhvervsdrivendes pligt til at give oplysninger inden aftalens indgåelse og sker i henhold til minimumsklausuler i andre direktiver, der indeholder supplerende regler herom (f.eks. kreditaftaledirektivet).

Efter alternativ nr. 3) kan der fastsættes strengere regler vedrørende omfanget af den erhvervsdrivendes oplysningspligt.

Anvendelsesområdet er forbrugeraftaler om fjernsalg af "finansielle tjenesteydelser", der i kompromisforslaget defineres som enhver tjenesteydelse, der har karakter af bank-, kredit-, forsikrings-, pensions- og betalingsformidlingsvirksomhed.

Forslaget omfatter enhver aftale mellem en erhvervsdrivende ("leverandøren"), som handler som led i dennes erhverv, og en forbruger vedrørende finansielle tjenesteydelser, når aftalen indgås som led i et system for fjernsalg organiseret af den erhvervsdrivende og udelukkende ved brug af en eller flere former for fjernkommunikation, dvs. uden at leverandøren og forbrugeren er fysisk til stede samtidig. Reglerne gælder, hvad enten den erhvervsdrivende er underlagt tilsyn eller ej.

Eksempler på fjernkommunikationsmidler er telefon, breve, telefax, elektronisk post, Internet, radio og fjernsyn.

Hvis en finansiel tjenesteydelse omfatter flere handlinger efter hinanden eller en række enkelthandlinger gennem en vis periode, omfatter forslaget kun den første af disse handlinger. Forslaget omfatter f.eks. en aftale om åbning af en bankkonto, men ikke efterfølgende pengeoverførsler, hævning af penge m.v. Ligeledes er erhvervelse af et kreditkort omfattet, men ikke de efterfølgende betalinger ved brug af kortet.

Leverandøren skal, i god tid inden der indgås en aftale, på en klar og forståelig måde, som tager særligt hensyn til umyndige personer, give forbrugeren en række oplysninger vedrørende aftalen og den pågældende tjenesteydelse. Omfanget af oplysningspligten svarer i vidt omfang til det generelle fjernsalgsdirektiv (97/7/EØF).

Det kan nævnes, at i tilfælde, hvor der ikke kan oplyses en bestemt pris, er det tilstrækkeligt, at der oplyses om grundlaget for beregningen af prisen.

Oplysningerne skal gives på en måde, som er egnet under hensyn til det anvendte kommunikationsmiddel.

Kompromisforslaget indeholder særlige regler om oplysningspligten ved telefoniske henvendelser til forbrugere.

Inden der indgås en aftale om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser skal forbrugeren have de omhandlende oplysninger samt alle aftalevilkår på papir eller på et andet "varigt medium", jf. nedenfor. Oplysningerne kan dog gives straks efter aftalens indgåelse, hvis det af tekniske grunde ikke er muligt at give dem inden.

Ved "varigt medium" forstås et kommunikationsmiddel, der gør det muligt for forbrugeren at lagre oplysninger adresseret til ham med henblik på fremtidig brug, og på en måde, som muliggør uforandret reproduktion af de lagrede oplysninger. Eksempler på varige medier er disketter, CD-ROM og elektronisk post, der lagres på en harddisk.

Selv om leverandøren har meddelt aftalevilkårene på et andet varigt medium end papir, kan forbrugeren kræve (også) at få oplysningerne på papir. Er det f.eks. aftalt, at kontakten mellem parterne skal foregå ved brug af e-mail, kan forbrugeren når som helst kræve, at kontakten for fremtiden skal ske ved brug af papir.

Efter forslaget skal der gælde en fortrydelsesfrist på 14 dage, men medlemsstaterne kan fastsætte en frist på 30 dage ved forsikrings- eller pensionsaftaler.

Fristen begynder at løbe fra det seneste af følgende tidspunkter: 1) Den dag, aftalen blev indgået, eller 2) den dag, forbrugeren modtog de foreskrevne oplysninger m.v.

Fortrydelsesretten gælder ikke ved aftaler om finansielle tjenesteydelser, hvis pris er afhængig af svingninger på kapitalmarkedet, f.eks. tjenesteydelser knyttet til værdipapirer, futures, optioner, valutakurs- og renteinstrumenter, og ved aftaler om forsikringer, der tegnes for en periode på højst 1 måned.

Fortrydelsesretten ophører endvidere, når aftalen på forbrugers anmodning er opfyldt fra begge sider før udløbet af fortrydelsesfristen.

Medlemsstaterne kan endvidere bestemme, at fortrydelsesretten heller ikke skal gælde ved visse aftaler om realkredit m.v., herunder om fastforrentede lån, som sikres ved pant eller lignende rettigheder i fast ejendom, og som finansieres ved udstedelse af obligationer.

Hvis forbrugeren vil benytte fortrydelsesretten, skal han inden udløbet af fortrydelsesfristen give leverandøren meddelelse herom.

Direktivet berører efter kompromisforslaget ikke reglerne i det generelle fjernsalgsdirektiv, hvorefter kreditaftaler indgået med tredjemand bortfalder i tilfælde, hvis forbrugeren træder tilbage fra aftalen med leverandøren.

Tilknyttede aftaler skal også bortfalde, hvis forbrugeren træder tilbage fra en aftale om en finansiel tjenesteydelse.

Fortrydelsesretten er betinget af, at forbrugeren snarest muligt betaler for den del af tjenesteydelsen, som i henhold til aftalen allerede er udført på det tidspunkt, hvor fortrydelsesretten gøres gældende.

Vederlaget for den udførte del af tjenesteydelsen skal fastsættes ud fra en vurdering af omfanget af det faktisk udførte set i forhold til den samlede tjenesteydelse. Vederlag for brug af fortrydelsesretten kan dog kun kræves, hvis leverandøren kan godtgøre, at forbrugeren inden aftalens indgåelse har fået oplysninger, der gjorde det muligt for denne på forhånd at vurdere, hvor stort et beløb der i givet fald skulle betales, og hvis forbrugeren særligt har anmodet om, at udførelsen af tjenesteydelsen skulle påbegyndes inden udløbet af fortrydelsesfristen.

Træder forbrugeren tilbage fra aftalen i overensstemmelse med reglerne herom, og har forbrugeren betalt helt eller delvis, skal leverandøren tilbagebetale det modtagne, bortset fra beløb, som forbrugeren eventuelt skal betale for den del af tjenesteydelsen, som er udført, jf. ovenfor. Tilbagebetaling skal ske snarest muligt og senest 30 dage efter, at leverandøren har modtaget meddelelsen om, at forbrugeren træder tilbage.

Træder forbrugeren tilbage fra aftalen, og har leverandøren udbetalt et lån eller stillet en genstand til rådighed for forbrugeren, skal forbrugeren snarest muligt og senest 30 dage efter, at han har givet meddelelse om brug af fortrydelsesretten, tilbagebetale beløbet, henholdsvis tilbagegive genstanden. Bestemmelsen foreslås ikke sanktioneret i direktivet.

Medlemsstaterne skal fastsætte passende regler, hvorefter forbrugeren skal kunne annullere betalinger med betalingskort, hvis betalingskortet har været brugt svigagtigt i forbindelse med en aftale, som er omfattet af direktivet. Forbrugeren skal samtidig kunne få krediteret eller refunderet den pågældende betaling.

Medlemsstaterne skal forbyde erhvervsdrivende at udføre en tjenesteydelse for forbrugeren uden forudgående aftale eller anmodning herom, og forbrugeren må ikke kunne påføres nogen forpligtelse ved en sådan fremgangsmåde.

Efter kompromisforslaget må leverandører ikke rette kommerciel henvendelse til forbrugere ved brug af telefax eller et automatisk opkaldssystem uden menneskelig indvirken, medmindre forbrugeren forudgående har givet samtykke hertil. Henvendelse til forbrugere ved brug af andre former for fjernkommunikation, som tillader individuel kommunikation (f.eks. telefon, brev eller elektronisk post), skal også begrænses, men det overlades til medlemsstaterne at bestemme, om der enten skal være forbud mod uanmodet henvendelse eller mulighed for, at forbrugeren kan frabede sig markedsføringen.

Medlemsstaterne kan pålægge leverandøren bevisbyrden for, at han har opfyldt sin oplysningspligt efter forslaget. Leverandøren kan endvidere pålægges bevisbyrden for, at der er indgået en aftale, og - hvor det har betydning for parternes retsstilling - at forbrugeren har givet samtykke til, at aftalen fuldbyrdes inden udløbet af fortrydelsesperioden.

Efter kompromisforslaget skal et aftalevilkår, som pålægger forbrugeren bevisbyrden for, at leverandøren ikke har opfyldt sin oplysningspligt m.v. efter direktivet, anses for et urimeligt aftalevilkår, der kan tilsidesættes efter de regler i national ret, som gennemfører direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår (aftalelovens § 38 c).

Efter forslaget skal medlemslandene sikre, at der findes egnede og effektive retsmidler til brug for løsning af tvister på direktivets område.

Fristen for gennemførelse af direktivet er i kompromisforslaget fastsat til 2 år efter ikrafttrædelsen.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen fremhæver i sin begrundelse for forslaget, at anvendelse af kommunikationsteknologi er egnet til grænseoverskridende aftaleindgåelse. Med henvisning hertil finder Kommissionen det nødvendigt, at der vedtages harmoniserede regler om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Kommissionen finder, at uensartede regler i medlemslandene vil kunne hindre udviklingen af det indre marked. Et direktiv er desuden nødvendigt som supplement til det generelle fjernsalgsdirektiv.

3. Gældende dansk ret.

Lov om visse forbrugeraftaler ("dørsalgsloven") indeholder regler om fortrydelsesret ved fjernsalg af varer, men ikke ved aftaler om fjernsalg af tjenesteydelser. Ved visse forsikringsaftaler er der dog fortrydelsesret, som gælder, uanset om der er tale om fjernsalg eller ej. I forbindelse med gennemførelsen af det generelle fjernsalgsdirektiv, jf. ovenfor under pkt. 1, skal der imidlertid indføres regler om fortrydelsesret også ved fjernsalg af tjenesteydelser.

Ved forsikringsaftaler (bortset fra aftaler om visse korttidsforsikringer) har forbrugeren en fortrydelsesfrist på 14 dage, der regnes fra det tidspunkt, hvor forbrugeren har modtaget underretning om, at forsikringsaftalen er indgået, eller hvor forbrugeren efterfølgende har fået forsikringsbetingelserne i hænde.

Hvis forbrugeren vil bruge fortrydelsesretten, sker dette ved at underrette forsikringsselskabet herom. Der gælder ingen formkrav. Underretningen kan således gives mundtligt, skriftligt eller på anden måde, men efterfølgende skal forbrugeren i praksis kunne bevise, at han har givet underretningen rettidigt.

Senest ved udleveringen af forsikringsbetingelserne skal selskabet give forbrugeren tydelig skriftlig oplysning om fortrydelsesretten. Der skal anvendes en bestemt tekst, som er fastsat ved bekendtgørelse. Hvis der ikke er givet sådan oplysning, er aftalen ikke bindende for forbrugeren.

Hvis forbrugeren bruger fortrydelsesretten, kan forsikringsselskabet ikke kræve vederlag for de dage, hvor forbrugeren har været dækket af forsikringen.

Efter dørsalgsløven må erhvervsdrivende ikke uden forudgående anmodning rette telefonisk henvendelse til en forbruger på dennes bopæl, arbejdsplads eller andet sted, hvortil der ikke er almindelig adgang, med henblik på indgåelse af en aftale, herunder aftaler om finansielle tjenesteydelser. Et løfte, som forbrugeren har afgivet i forbindelse med en erhvervsdrivendes henvendelse i strid med denne bestemmelse, er ikke bindende for forbruger en.

Der gælder enkelte undtagelser fra forbudet mod uanmodet telefonisk henvendelse, bl.a. for henvendelser om tegning af forsikring.

Markedsføringsloven indeholder generelle regler om god markedsføringsskik, herunder bl.a. om erhvervsdrivendes almindelige vejledningspligt. Der vil efter denne lov kunne gribes ind over for markedsføring, som består i at udføre tjenesteydelser, uden at forbrugeren har bedt om det.

Uanmodet fremsendelse til forbrugere af adresserede reklameforsendelse ("direct mail") kan almindeligvis ikke anses for stridende mod god markedsføringsskik, men enhver har krav på efter begæring at blive slettet af bestemte kundekartoteker og lignende, jf. lov om private registre.

I forbindelse med gennemførelsen af det generelle fjernsalgsdirektiv vil der skulle indføres visse begrænsninger i anvendelsen af fjernkommunikationsteknik i forbindelse med markedsføring.

Kreditaftaleloven indeholder generelle regler om kreditgiverens oplysningspligt og om formkrav til kreditaftaler m.v. Reglerne gælder også, når en kreditaftale indgås ved brug af fjernkommunikation. Reglerne er ikke civilretligt sanktioneret (f.eks. ved regler om, at aftalen er

ugyldig), bortset fra, at kreditgiveren i givet fald afskæres fra at kræve visse kreditomkostninger m.v. betalt.

Den næringsretlige lovgivning på det finansielle område (bl.a. bank- og sparekasseloven, lov om forsikringsvirksomhed, realkreditloven, lov om investeringsforeninger og specialforeninger og lov om værdipapirhandel m.v.) indeholder også visse regler om oplysningspligt. Reglerne gælder, uanset om der er tale om fjernsalg eller ej. Der er i vidt omfang tale om pligt til at oplyse om anden lovgivning og skattemæssige forhold m.v. med henblik på, at forbrugeren kan bedømme tjenesteydelsen.

Efter lov om forsikringsvirksomhed skal der ved skadesforsikringsaftaler bl.a. gives oplysning om, hvilket lands lov der vil gælde for aftalen, og om forbrugers klagemuligheder. Ved livsforsikringsaftaler har selskabet en almindelig pligt til at give tilstrækkelige oplysninger om selskabet og forsikringsaftalen, således at forbrugeren har mulighed for at forstå de væsentligste elementer i forsikringen.

Ved udbud af andele i investeringsforeninger m.v. skal der foreligge et prospekt med en række oplysninger, bl.a. om regnskabsmæssige forhold og om medlemmernes stemme- og indløsningsret.

Efter markedsføringsloven kan Forbrugerombudsmanden anlægge retssag ved domstolene om påbud eller forbud vedrørende handlinger i strid med loven.

Der findes på det finansielle område forskellige brancheklagenævn, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet i medfør af forbrugerklagenævnsloven.

Der gælder ikke i dansk ret lovbestemte, særlige bevisbyrde-regler på de områder, der er omfattet af direktivforslaget.

4. Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser af formandskabets kompromisforslag.

Formandskabets seneste kompromisforslag indeholder tre alternative løsninger på spørgsmålet om minimums- eller totalharmonisering, jf. pkt. 1.2. ovenfor.

De samlede lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget afhænger af, hvilken af de foreslåede løsninger der vælges.

Den følgende redegørelse for forslagetets lovgivningsmæssige konsekvenser er udarbejdet under den forudsætning, at der bliver tale om minimumsharmonisering, idet der hidtil har været flertal herfor i Rådet.

Der vil være behov for at supplere forbrugeraftalelovens bestemmelser om fortrydelsesret ved fjernsalg med regler om en generel fortrydelsesret ved fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Der vil kunne fastsættes visse undtagelser, bl.a. for aftaler om realkreditlån.

Det vil desuden være nødvendigt at indføre nye regler om oplysningspligt ved fjernsalg af finansielle tjenesteydelser.

Der vil formentlig være behov for at præcisere i aftaleloven, at aftaler der pålægger forbrugeren bevisbyrden for, at leverandøren ikke har opfyldt sin oplysningspligt efter direktivet, skal tilsidesættes i medfør af reglerne om urimelige aftalevilkår (aftalelovens §§ 36 og 38 c).

Det vil være nødvendigt at fastsætte regler, der i et vist omfang begrænser mulighederne for direkte markedsføring ved brug af fjernkommunikation. Henvendelse ved brug af telefax og opkaldsautomat må ikke ske uden forbrugernes forudgående samtykke, og forbrugeren skal (mindst) have mulighed for at frabede sig henvendelse ved brug af andre former for fjernkommunikationsmidler, som kan anvendes til direkte markedsføring.

Forslaget skønnes ikke at ville have statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

5. Høring.

Direktivforslaget har været til høring hos en række organisationer m.v. Indholdet af høringssvarene er beskrevet i det aktuelle notat af 31. marts 1999.

Direktivforslaget har efterfølgende været drøftet på nogle møder i Juridisk Specialudvalg. På det seneste møde den 26. oktober 1999, tilkendegav Realkreditrådet, Forbrugerrådet og Advokatrådet, at man på det foreliggende grundlag finder, at direktivet bør være et minimumsdirektiv.

Finansrådet anførte, at man principielt går ind for totalharmonisering, men at man godt kan se, at totalharmonisering på de foreliggende enkeltområder kan volde problemer, og at man på den baggrund kan tilslutte sig minimumsharmonisering.

Forsikring & Pension går ind for totalharmonisering. Man finder desuden, at listen over information, der skal gives til forbrugeren på forhånd, er for omfattende, og at der bør være overensstemmelse mellem informationspligten efter dette direktiv og informationspligten efter skades- og livforsikringsdirektiverne.

Alle organisationerne kunne i øvrigt tilslutte sig kompromisforslaget ud fra den forventning, at der bliver tale om et minimumsdirektiv.

6. Europa-Parlamentets udtalelse.

Europa-Parlamentet har den 5. maj 1999 på baggrund af en betænkning, som er udarbejdet af Parlamentets Udvalg om Miljø og Sundhedsanliggender og Forbrugerbeskyttelse, afgivet sin første udtalelse om direktivforslaget. Parlamentet har i udtalelsen fremsat et stort antal ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag.

Hovedindholdet af Parlamentets ændringsforslag er, at reglerne i Kommissionens oprindelige forslag om betænkningstid og om fortrydelsesret skal erstattes af regler omtrent svarende til dem, der nu fremgår af formandskabets seneste kompromisforslag, jf. ovenfor under pkt. 1.2.

Betænkningen indeholder et ændringsforslag om, at direktivet skal indeholde en sædvanlig minimumsklausul. Ændringsforslaget opnåede ikke flertal i Parlamentet.

7. Folketingets Europaudvalg.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 30. oktober 1998 og 8. april 1999.

Aktuelle notater er fremsendt til Europaudvalget den 23. oktober 1998 og den 31. marts 1999. Grundnotat er fremsendt til Europaudvalget den 19. januar 1999.

2. Gennemførelse og håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen i medlemsstaterne af visse direktiver, herunder især Timeshare og pakkerejsedirektivet

(Nyt notat)

Resumé

Ifølge Amsterdamtraktatens artikel 153 stk. 3 b) skal Fællesskabet bidrage til at opnå Traktatens forbrugerpolitiske mål ved "foranstaltninger, som støtter, supplerer og overvåger den politik, medlemsstaterne fører".

Af Kommissionens Forbrugerpolitiske Handlingsplan 1999-2001, KOM (98) 696, fremgår det, at ineffektiv håndhævelse underminerer hensigten med lovgivningen, hvorfor Kommissionen under Handlingsplanen især vil fokusere på gennemførelsen i praksis. Det skal bl.a. ske gennem et forøget samarbejde med og mellem medlemsstaternes myndigheder.

Rådet (Forbrugerministre) vedtog den 13. april 1999 en resolution, hvori Rådet bl.a. opfordrede Kommissionen og medlemsstaterne til fortsat at forbedre udarbejdelsen og håndhævelsen af fællesskabslovgivningen bl.a. ved et forøget administrativt samarbejde.

Det forventes, at Kommissionen vil give en mundtlig orientering om gennemførelse og håndhævelse af timeshare-direktivet og direktivet om pakkerejser.

1. Baggrund og indhold

Ifølge Amsterdamtraktatens artikel 153 stk. 3 b) skal Fællesskabet bidrage til at opnå Traktatens forbrugerpolitiske mål ved "foranstaltninger, som støtter, supplerer og overvåger den politik, medlemsstaterne fører".

Af Kommissionens Forbrugerpolitiske Handlingsplan 1999-2001 fremgår det, at ineffektiv håndhævelse underminerer hensigten med lovgivningen, hvorfor håndhævelse er den afgørende faktor i forhold til bl.a. svag lovgivning. Kommissionen vil fortsat kontrollere de lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer for at gennemføre direktiver, herunder rettidig implementering. Ifølge Handlingsplanen vil Kommissionen dog især fokusere på gennemførelsen i praksis. Det vil stadig være medlemsstaterne, der bærer hovedansvaret for den praktiske håndhævelse.

Som opfølgning på Kommissionens Handlingsplan vedtog Rådet (Forbrugerministre) den 13. april 1999 en resolution, hvori Rådet bl.a. opfordrede Kommissionen og medlemsstaterne til "fortsat at forbedre udarbejdelsen og håndhævelsen af fællesskabslovgivningen, især ved et bedre administrativt samarbejde og koordinering med og mellem de myndigheder i medlemsstaterne, der har ansvaret for gennemførelsen af forbrugerlovgivningen".

Håndhævelsspørgsmålet, herunder et tættere myndighedssamarbejde, har været drøftet i forskellige fora, i særlig grad under det britiske og østrigske formandskab i 1998, hvor emnet "effektiv anvendelse og håndhævelse af fællesskabets forbrugerlovgivning" havde høj prioritet.

Det finske formandskab har sat emnet på den foreløbige dagsorden for rådsmødet, hvor det forventes, at Kommissionen vil give en mundtlig orientering om medlemsstaternes gennemførelse og håndhævelse af direktiv om timesthare 94/47/EØF og direktiv om pakkerejser 90/314/EØF.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens har ikke vurderet sagen i forhold til princippet om nærhed og proportionalitet.

3. Gældende dansk ret

Lovgivningen på forbrugerbeskyttelsesområdet omfatter i dag blandt andet markedsføringsloven, betalingskortloven, prismærkningsloven, produktsikkerhedsloven, lov om Forbrugerklagenævnet, lov om Statens Husholdningsråd samt produktsikkerhedsloven, der alle varetages af Forbrugerstyrelsen samt levnedsmiddellovgivningen m.v., der varetages af Fødevareministeriet. Hertil kommer en omfattende særlovgivning samt almindelige civilretlige regler.

Timeshare-direktivet, der har til formål at styrke forbrugernes retsstilling ved timeshare-aftaler, er i Danmark gennemført ved lov nr. 234 af 2. april 1999 om forbrugerftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timeshare-basis. Loven administreres af Justitsministeriet.

Direktivet om pakkerejser, der gennemfører en generel civilretlig regulering af pakkerejser, er i Danmark gennemført dels ved lov nr. 472 af 30. juni 1993, der administreres af Justitsministeriet, dels ved lov nr. 315 af 14. maj 1997 om en rejsegarantifond. Rejsegarantifondloven der administreres af Forbrugerstyrelsen, gennemfører pakkerejsedirektivets krav om sikkerhedsstillelse fra rejsearrangøren og formidleren.

4. Høring

Der foreligger ikke et skriftligt oplæg fra Kommissionen. En høringsrunde er derfor ikke gennemført. Kommissionens forbrugerpolitiske Handlingsplan 1999-2001, tillige med udkast til Rådets resolution herom fra den 13. april 1999, som begge tillægger håndhævelsspørgsmålet prioritet, har tidligere været sendt i høring hos berørte interesseorganisationer. Disse har været positivt indstillet overfor handlingsplanen og rådsresolutionen.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der er tale om et orienteringspunkt, der medføre lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke får samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Spørgsmålet om effektiv anvendelse og håndhævelse af fællesskabets forbrugerlovgivning har forud for rådsmøde (Forbruger) den 23. april 1998 tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 17. april 1998 til orientering. Notat blev fremsendt den 8. april 1998.

3. Forbrugernes klageadgang til domstolene

a) Opfølgning på Kommissionens meddelelse om principperne for udenretlig tvistbilæggelse, KOM(96)13 og KOM(98)198

(Nyt notat)

På baggrund af høringerne om grønbogen "Access to Justice", KOM(93)576, fremsatte Kommissionen den 14. februar 1996 med hjemmel i traktatens artikel 129 A en handlingsplan vedrørende forbrugernes klagemuligheder og bilæggelse af tvister på forbrugerområdet, KOM(96)13 endelig udgave.

Handlingsplanen var opdelt i to hovedelementer: Fremme af udenretlig tvistløsning og forenklet adgang til domstolene.

Kommissionen har ved meddelelse om udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet, KOM(98)198 endelig udgave, fulgt op på Handlingsplanen og bl.a. udarbejdet en klageformular, der skal medvirke til at forbedre dialogen mellem de erhvervsdrivende og forbrugerne og fremsat en henstilling om de principper, der bør finde anvendelse for organer med ansvar for udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet. Kommissionen har siden opgi vet den del af planen, der relaterer sig til en forenklet adgang til domstolene.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 14. februar 1996 med hjemmel i traktatens artikel 129 A en handlingsplan vedrørende forbrugernes klagemuligheder og bilæggelse af tvister på forbrugerområdet i det indre marked, KOM(96)13 endelig udg. Initiativerne i handlingsplanen bygger på Kommissionens grønbog "Access to Justice" og de høringssvar, som Kommissionen har modtaget.

Handlingsplanen havde til formål at tilvejebringe bedre løsning af grænseoverskridende forbrugertvister og var opdelt i to hovedelementer: 1) Fremme af udenretlige former for sagsbehandling og 2) Forenklet adgang til domstolene.

På rådsmødet (Forbruger) den 25. november 1996 blev der vedtaget en række konklusioner, der iværksætter de elementer i handlingsplanen, som vedrører den udenretlige eller uformelle procedure ved tvistløsning i forbrugerforhold i det indre marked. Det gælder bl.a. iværksættelser af pilotprojekter, f.eks. ved brug af klageskema.

Rådet anmoder bl.a. om en rapport om resultatet af pilotprojekterne inden den 30. juni 2000 med henblik på en opfølgning.

På rådsmødet (Forbruger) den 23. april 1998 fremlagde Kommissionen en meddelelse om udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet KOM(98)198, der følger op på Handlingsplanen, der omhandler grænseoverskridende tvister, der involverer forbrugere inden for EU. Kommissionen har opgivet den del af planen, der relaterer sig til en forenklet adgang til domstolene. Medlemslandene tog forelæggelsen til efterretning.

I meddelelsen opstiller Kommissionen to løsninger vedrørende iværksættelse af frivillige procedurer; henholdsvis: 1) Bistand til en bedre dialog mellem erhvervsdrivende og forbrugere i form af en klageformular og 2) En henstilling, der angiver de kriterier, som Kommissionen finder det ønskeligt, at udenretlige klageorganer opfylder.

Betingelserne i henstillingen til de udenretlige organer, der skal løse tvisterne, er:

- Uafhængighed.
- Åbenhed.
- Kontradiktion.
- Effektivitet.
- Lovlighed.
- Frihed til at indbringe afgørelsen for domstolene.
- Ret til repræsentation.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I Kommissionens meddelelse KOM(98)198 om udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet udtaler Kommissionen at de to foreslåede løsninger om iværksættelse af frivillige procedurer er i overensstemmelse med nærhedsprincippet (traktatens artikel 3 B, artikel 5), idet foranstaltningen nu begrænser sig til, hvad der er nødvendigt for at opnå det planlagte mål, ligesom det foreslåede initiativ iværksættes på frivillig basis.

3. Gældende dansk ret

Udenretlig løsning af forbrugertvister sker i Danmark i henhold til lovbekendtgørelse nr. 282 af 10. maj 1988 i Forbrugerklagenævnet og ved en række af Forbrugerklagenævnet godkendte private klage- og ankenævn.

Forbrugerklagenævnet og de godkendte klagenævn behandler klager, der falder indenfor deres virksomhedsområder. Klager over erhvervsdrivende kan derudover også behandles ved en dansk domstol efter retsplejelovens regler.

4. Høring

Handlingsplanen blev i 1996 fremsendt i høring til Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Assurandør-Societetet (Dansk Forsikring og Pension), Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Postordreforening, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Handelskammeret, FDB, FDM, Finansrådet, Forbrugerrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet. Udkast til Rådskonklusioner, har også været behandlet i Specialudvalget vedrørende forbrugerbeskyttelse, hvor nævnte organisationer deltager.

Der fremkom dengang følgende bemærkninger:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fandt, at Det Europæiske Fællesskab ikke skal regulere den nationale retspleje, heller ikke ved harmonisering af en fælles europæisk klageformular.

Dansk Handel & Service er som udgangspunkt positiv overfor forslaget, og mener der bør arbejdes seriøst videre med problemstillingen. Man finder, at handlingsplanen skal bygge på frivillighed og respektere nærhedsprincippet og påpeger, at vedtagelse af retsplejeregler er et nationalt anliggende. Der bør tilføjes et kriterium om, at forbrugeren først skal have rettet forgæves henvendelse til den erhvervsdrivende, ligesom der bør fastsættes en økonomisk undergrænse. Dansk Handel & Service tvivler på værdien af et system med en fælles europæisk klageformular, og kan ikke tilslutte sig, at der åbnes mulighed for "class action" (kollektivt søgsmål).

Dansk Industri kunne som udgangspunkt støtte forslaget om fastsættelse af fælles kriterier for udenretlige procedurer til løsning af grænseoverskridende tvister. Man finder, at en procedure dog først skal kunne indledes i tilfælde, hvor forbrugeren forinden har rettet forgæves henvendelse til den erhvervsdrivende. Dansk Industri deler ikke synspunktet om, at det eksisterende civilretlige regelsæt modvirker fuldstændig omsættelsen af det indre marked, og henviser til, at reglerne i Bruxelles-konventionen er tilstrækkelige. Afslutningsvis finder man det positivt, at handlingsplanen tager afstand fra indførelse af regler om "class action".

Forbrugerrådet anså ikke forslaget for vidtgående nok. Rådet finder det dog positivt, at der tilstræbes at skabe fælles minimumskrav til klagenævnsbehandling. Man finder desuden, at det vil være oplagt at indføre regler om "class action". Forbrugerrådet finder endvidere, at det er muligt at konkludere på allerede iværksatte pilotprojekter sammenholdt med nationale klagesystemer, som for eksempel det danske forbrugerklagenævnsystem. Forbrugerrådet finder, at der i konklusionerne bør indføres noget om omkostningerne, således at disse på ingen måde bliver forhindrede for at anlægge sag. Forbrugerrådet advarer imod at tro, at en standardiseret formular tekst kan bidrage væsentlig til løsning af grænseoverskridende tvister. De største problemer er sprog, afstand og omkostninger.

Finansrådet påpegede, at klageskemaet, der er gengivet i et bilag i handlingsplanen ikke er velegnet i forbindelse med finansielle tjenesteydelser, hvor klagetemaet ofte kan være forholdsvis kompliceret og ikke lader sig forklare i et standardskema. Finansrådet finder det samtidig usikkert, hvilken juridisk status en beslutning truffet af et klagenævn skal have, og finder det af afgørende betydning, at principielle og/eller komplicerede sager kan prøves ved domstolene.

Realkreditrådet støttede **Finansrådets** holdning.

Kommissionens meddelelse har ikke været i høring.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Iværksættelse af frivillige procedurer medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Den generelle forbrugerbeskyttelse styrkes, men iværksættelse af frivillige procedurer skønnes ikke at ville medføre samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grønbogen "Access to Justice", har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. november 1993, den 11. maj 1994, den 2. december 1994 og den 24. marts 1995.

Handlingsplanen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 1996, den 22. november 1996 og den 17. april 1998.

I forbindelse med ovennævnte forelæggelser blev notater fremsendt, senest notat af 8. april 1998.

b) Information fra formandskabet om udkommet af Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. og 16. oktober 1999 om borgernes klageadgang til domstolene

(Nyt notat)

1. Baggrund og indhold

Det Europæiske Råd vedtog på sit møde i Wien den 11.-12. december 1998 en "Wien-strategi for Europa", hvor et af elementerne er "bedre adgang for borgerne til domstolene og tilsvarende organer".

Det Europæiske Råd godkendte endvidere handlingsplanen om oprettelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, som rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på sit møde 3.-4. december 1998.

Handlingsplanen har på det civilretlige område som mål at gøre livet lettere for de europæiske borgere ved at forbedre og forenkle reglerne og procedurerne for samarbejde og kommunikation mellem myndighederne og for fuldbyrdelse af afgørelser, ved at gøre reglerne om lovvalg og retternes kompetence mere forenelige og ved at fjerne hindringerne for en smidig afvikling af civile retssager i et europæisk retligt område.

På det uformelle møde i Rådet (retlige og indre anliggender) i Turku den 16. og 17. september 1999 drøftedes spørgsmålet om borgernes adgang til retsvæsenet, såvel på det generelle plan som på specifikke områder, samt behovet for fælles retsplejeregler og tilnærmelse/harmonisering af nationale regler på området.

Konklusionerne af Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 indeholder følgende punkter (konklusion nr. 29-31):

"- For at lette adgangen til domstolene og tilsvarende organer opfordrer Det Europæiske Råd Kommissionen til i samarbejde med andre relevante fora såsom Europarådet at iværksætte en oplysningskampagne og offentliggøre hensigtsmæssige "brugervejledninger" om det retlige samarbejde i EU og medlemsstaternes retssystemer. Det opfordrer også til, at der oprettes et lettilgængeligt informationssystem, som skal vedligeholdes og ajourføres af et netværk af kompetente nationale myndigheder.

- Det Europæiske Råd opfordrer Rådet til på grundlag af forslag fra Kommissionen at udarbejde minimumsstandarder, som sikrer et passende retshjælpsniveau i grænseoverskridende retssager i hele EU samt særlige fælles procedureregler for forenklet og hurtig afgørelse af grænseoverskridende tvister om mindre krav på handels- og forbrugerområdet samt krav vedrørende underholdsbidrag og ubestridte krav. Medlemsstaterne bør også indføre alternative udenretslige procedurer.

- Der bør fastsættes minimumsstandarder for flersprogede formularer eller dokumenter, som skal anvendes i grænseoverskridende retssager i hele EU. Sådanne dokumenter eller formularer bør derefter accepteres gensidigt som gyldige i alle retssager i EU."

Formandskabet vil orientere Rådet (forbrugerbeskyttelse) på baggrund af konklusionerne af Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten. Efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden er det civilretlige område omfattet af afsnit IV i EF-traktaten.

Såfremt der vedtages regler, der er foreslået i henhold til EF-traktatens afsnit IV, og man fra dansk side måtte ønske at gennemføre tilsvarende regler, vil det kunne ske på grundlag af en mellemstatslig aftale mellem Danmark og Fællesskabet på vegne af de medlemslande, der deltager i det civilretlige samarbejde.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke berører nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke berører gældende dansk ret.

4. Høring

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke har været genstand for høring.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke har lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er tale om et orienteringspunkt, der ikke har samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors er forelagt Europaudvalget den 28. oktober 1999.

4. Fødevarerikkerhed

a) informationskampagne om fødevarerikkerhed i medlemslanden

(Nyt notat)

1. Baggrund og indhold

Siden BSE-sagen i 1996 har Kommissionen og medlemsstaternes opmærksomhed om fødevarerikkerhed været skærpet.

I 1997 forestod Kommissionen en Eurobarometer-rundspørge specielt vedrørende forbrugerspørgsmål. Ifølge Kommissionen viste denne en udbredt bekymring for fødevarerikkerhed, hvad enten det var BSE, E-koli, salmonella eller pistacienødder fra Iran.

Kommissionen besluttede derfor, at indsatsen vedrørende information om forbrugerpolitik i 1998 og 1999 skulle tilgodese dette emne. Parlamentet og Rådet har reageret positivt, og de nødvendige midler er allokeret for udførelsen i 1998 og 1999.

Formålet med kampagnen er at informere de europæiske forbrugere om fødevarerikkerhed og sundhed.

Kommissionen har valgt at bruge denne kampagne til at styrke de nationale forbrugerorganisationer som informationskilder for borgerne.

Som opfølgning herpå har Kommissionen i maj 1998 udbudt en kampagne vedrørende levnedsmiddelsikkerhed til forbrugerorganisationerne.

Der er afsat ca. 4.000.000 ECU (ca. 30 mio. d.kr.) i 1998 til kampagnen.

Der blev i 1998 udvalgt 13 projekter, herunder et projekt forestået af Forbrugerrådet.

Som led i den danske kampagne blev der i 1998 udgivet en folder: "Gensplejsning på menuen", som blev trykt i 400.000 eksemplarer.

Beløbet til EU-kampagnen udgør i 1999 4.000.000 ECU, svarende til ca. 30 mio. d.kr.

Også i 1999 er det Forbrugerrådet, der står for den danske kampagne. Den søsættes ultimo november 1999 og omhandler aromastoffer. Der indgår bl.a. oprettelse af en internet-hjemmeside og udgivelse af en folder om emnet. Folderen udgives i 200.000-300.000 eksemplarer og vil tillige være at finde på nettet.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke vurderet emnet i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

På fødevarerområdet gælder der en lang række regler, herunder indgår en lang række EU-direktiver gennemført i dansk ret. Den generelle hovedregulering på området findes i lov om levnedsmidler.

Fødevarerministeriet er ressort for både de generelle og specifikke regler.

Såvel Fødevarerministeriet som andre myndigheder/organisationer har igennem årene beskæftiget sig med information om fødevarsikkerhed.

Da der i den foreliggende sag er tale om en informationskampagne ved forbrugerorganisationer, er der ikke gældende dansk ret, der regulerer kampagnen.

4. Høring

Da kampagnen er udbudt af Kommissionen, har den ikke været i høring, men Forbrugerrådet er positiv overfor kampagnen.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kampagnen har ikke lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kampagnen har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 30. oktober 1998 til orientering. Notat blev fremsendt den 23. oktober 1998.

b) Seminar om Europæiske levnedsmidler 2000 i Helsingfors den 23. og 24. september 1999

(Nyt notat)

Formandskabet forventes på rådsmødet at orientere om seminaret "Europæiske Levnedsmidler 2000" der blev afholdt den 23. - 24. september 1999 i Helsingfors.

Seminaret var generelt orienteret mod ernæringsspørgsmål, men også mere generelle fødevarerpolitiske spørgsmål var sat på dagsordenen. Ernæringsspørgsmål blev drøftet ud fra de forskellige spisevaner i Europa. Berigelse af industrifremstillede fødevarer med diverse vitaminer og mineraler blev diskuteret samt fødevarers kulturelle betydning. Spørgsmålet om myndighedernes mulighed for at påvirke borgernes ernæringsmæssige situation blev debatteret på baggrund af en redegørelse for en langsigtet succesfuld oplysningsindsats i Finland.

Af de generelle indlæg på konferencen fremgik det, at beskyttelsen af forbrugerne mod sundhedsmæssige risici ved fødevarer bør være et højt prioriteret område i Fællesskabet i de kommende år. Dette vurderes at være en nødvendighed for at genskabe forbrugernes tillid til en sektor, som har haft alvorlige kriser i de seneste år, herunder ikke mindst BSE- problemet, og senest dioxin i fødevarer.

c) Udveksling af synspunkter

(Nyt notat)

Kommissionen forventes på rådsmødet at orientere om en planlagt hvidbog for den fremtidige politik på fødevarerområdet med hensyn til regulering og organisering. Hvidbogen vil bl.a. behandle ideen om at opbygge et Europæisk Fødevareragentur, som kan styrke Fællesskabets kapacitet til videnskabelig vurdering af fødevarersektorens mange stoffer og processer.

Der foreligger ikke materiale fra Kommissionen som nærmere beskriver det forventede indhold af hvidbogen.

1. Høring

§2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalg er ikke blevet hørt, da der ikke foreligger noget forslag. Udvalgene vil blive hørt, når hvidbogen foreligger.

2. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. Beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med nødvendighedstjenester. Åben debat

(Nyt notat)

Resumé

Den forbrugerpolitiske handlingsplan for årene 1999 til 2001, vedtaget af Kommissionen den 7. december 1998 (KOM (98) 696) indeholdt en tilkendegivelse af, at kombinationen af liberaliseringen, globaliseringen og den teknologiske udvikling har og fortsat vil påvirke forbrugernes adgang til nødvendighedstjenester.

På rådsmødet ønsker det finske formandskab, at Rådet udveksler synspunkter om behovet for forbrugerbeskyttelse i relation til nødvendighedstjenester i form af en åben debat. Formandskabet har fremlagt nogle spørgsmål til baggrund for drøftelserne.

1. Baggrund og indhold

Formandskabet har i udkast til en note anført to ændringer af betydning i Amsterdamtraktaten, som har betydning for nødvendighedstjenester. Den ene, artikel 16, anerkender betydningen af, at tjenester af generel økonomisk interesse, indgår i unionens fælles værdier og har betydning for forbedringen af social og territorial ensartethed. Fællesskabet bør sikre, at disse tjenester udøves på grundlag af vilkår og principper, som er formålstjenlige. Den anden ændring findes i den tidligere artikel 129 a, nu artikel 153, om at inddrage hensyn til forbrugerbeskyttelse ved udformningen og gennemførelsen af fællesskabets andre politikker og aktiviteter.

I Kommissionens meddelelse om nødvendighedstjenester, KOM (96) 443, nævnes som eksempel teleområdet, post, transport, el og tv, som universelle tjenester. Til disse bør der stilles krav af almen interesse, som bør iagttages af udbydere f.eks. i form af principper som lighed, stabilitet og anvendelse og i form af god praksis, åbenhed i ledelsen og tilsyn fra uafhængige instanser.

I udkastet til noten omtales videre behovet for en fornyet vurdering af forbrugerbeskyttelsesniveauet på området.

Der gøres endvidere opmærksom på, at i et ureguleret marked kan den nødvendige forsyning blive truet, navnlig når markedet ikke er økonomisk rentabelt. Der kan derfor være behov for at sikre et almindeligt udbud af nødvendighedstjenester.

Det anføres, at der indenfor flere servicesektorer er sket en liberalisering af udbudet af nødvendighedstjenester. Fremgangsmåden har varieret inden for de forskellige sektorer.

- Sikkerhed.
- Kvalitet.
- Ansvar.
- Stabilitet/opretholdelse af forsyning.
- Adgang til retssystemer/klagemulighed.
- Deltagelse/repræsentation af forbrugerinteresser i beslutningsprocessen.
- Kvalitet af forsyningen.

Den forbrugerpolitiske handlingsplan for årene 1999 til 2001 vedtaget af Kommissionen indeholdt en tilkendegivelse af, at kombinationen af liberaliseringen, globaliseringen og den teknologiske udvikling har og fortsat vil påvirke forbrugernes adgang til nødvendighedstjenester. Disse tjenester omfatter telekommunikation, audio/visuelle tjenester, transport, energi, herunder vand og post.

Kommissionen anser det derfor af væsentlig betydning at sikre forbrugerbeskyttelsen for så vidt angår adgangen til nødvendighedstjenester.

På rådsmødet (forbruger) den 13. april 1999 vedtoges en rådsresolution, der fastslår, at der skal tages forbrugerbeskyttelseshensyn ved udformningen og gennemførelsen af andre af fællesskabets politikker og aktiviteter.

På det kommende rådsmøde ønsker det finske formandskab, at Rådet udveksler synspunkter om forbrugerbeskyttelse i nødvendighedstjenesterne i form af en åben debat. Det forventes, at man navnlig vil lægge vægt på følgende spørgsmål:

1. Er der - i lyset af den teknologiske udvikling og globaliseringen af markedet - behov for yderligere handling på fællesskabsplan?

Og i så fald,

2. Hvilke områder bør prioriteres?

3. Hvilke former for initiativer/tiltag (lovgivning og/eller blødere foranstaltninger som selvregulering) kan komme i betragtning?

4. Hvilke hovedprincipper bør indgå i denne sammenhæng,

- krav om gennemsigtighed og information,
- kvalitet, sikkerhed og ansvarlighed,
- driftssikkerhed og sikkerhed for fortsat forsyning af disse ydelser,
- adgang til rettergang, navnlig enkle mindre omkostningstunge procedurer for behandling af klager,
- adgang til ydelserne til en pris, som forbrugerne har råd til at betale,
- deltagelse af repræsentation af forbrugerinteresser, særligt høring af forbrugerorganisationer?

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke vurderet sagen i forhold til princippet om nærhed og proportionalitet.

3. Gældende dansk ret

I Danmark varetages de nødvendighedstjenester, der primært tænkes på af Trafikministeriet, Forskningsministeriet, Erhvervsministeriet, Kulturministeriet og Miljø- og Energiministeriet.

Der er særlig regulering inden for de respektive ressortområder, der bliver suppleret af markedsføringsloven samt almindelige formueretlige regler i aftaleloven og købeloven af forbrugerbeskyttende karakter.

4. Høring

Sagen har været i høring i specialudvalget for forbrugerbeskyttelse, hvor følgende organisationer er hørt:

Advokatsamfundet, Dansk Handel & Service, Dansk Postordreforening, Det Danske Handelskammer, FDM, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Assurandørsocietetet, Dansk Industri, De Samvirkende Købmandsforeninger, FDB, Finansrådet, Dansk Varefakta Nævn, Dansk Markedsføringsforbund, Realkreditrådet.

Forbrugerrådet meddeler, at selvregulering er betænkelig, navnlig når der er tale om nødvendighedstjenester.

Der er modtaget svar fra Advokatrådet.

Til spørgsmålet om hvilke hovedprincipper, der bør indgå i handlinger på fællesskabsplan, har Forbrugerrådet meddelt, at forsyningspligt udover de allerede nævnte bør indgå som et princip.

Advokatrådet udtaler, at der inden for den mængde af servicevirksomheder, der i dag udbyder nødvendighedstjenester kan konstateres en stigende privatisering af virksomhederne, samt stigende koncentration inden for de enkelte brancher, herunder en internationalisering, der medfører udbud af nødvendighedstjenester over landegrænser. Denne udvikling gør det efter Advokatrådets opfattelse relevant løbende at vurdere om der i forbindelse med udbud af nødvendighedstjenester gives en tilstrækkelig forbrugerbeskyttelse. Uanset at nødvendighedstjenester i dag udbydes af mange forskellige virksomheder, inden for en række brancher, samt at der inden for de enkelte brancher forventeligt er betydelige nationale forskelle, vil ensartede regler om forbrugerbeskyttelse gældende for alle medlemsstater kunne bidrage til at sikre en mere ensartet konkurrence inden for de enkelte tjenester.

Advokatrådet er derfor enig i, at behovet for eventuel yderligere behandling på fællesskabsplan bør undersøges nærmere.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser på nuværende tidspunkt.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen skønnes ikke at have samfundsmæssige konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.